

2) Popište dvě nejjednodušší náhrady obecné rovinné a obecné prostorové soustavy sil. Vysvětlete rozdíl mezi ekvivalencí a rovnováhou silové soustavy.

Každou silovou soustavu v prostoru lze v libovolném (ale daném) bodě nahradit výslednou silou $\vec{F}$ a výslednou silovou dvojicí o momentu $\vec{M}$. Silové dvojice vznikají rovnoběžnými přesunutími sil soustavy do daného bodu. Pokud je soustava obecná prostorová, má výslednice $\vec{F}$ a výsledný moment silové dvojice $\vec{M}$ zcela obecné směry. Jestliže se jedná o rovinnou soustavu sil, leží výslednice $\vec{F}$ v této rovině a výsledná silová dvojice má moment $\vec{M}$ k této rovině kolmý (je to volný vektor). Vzhledem k této speciální relaci $\vec{F}$ a $\vec{M}$ lze tyto účinky složit v jedinou (patříčným způsobem rovnoběžně posunutou) výslednici ($\vec{F}$). Jí však přísluší jediná pevná nositelka, kterou určujeme z momentové podmínky ekvivalence.

Pozor! Tato nejjednodušší náhrada jedinou výslednicí ($\vec{F}$) u prostorové soustavy neexistuje.

Pro prostorový případ lze obecný vektor $\vec{M}$ rozložit jako

$$\vec{M} = \vec{M}_F + \vec{M}_K,$$

kde $\vec{M}_F$ má směr výslednice $\vec{F}$ a $\vec{M}_K$ leží v rovině na tuto výslednici kolmé. Potom lze vložit $\vec{F}$ „+“ $\vec{M}_K$ ve výslednici patříčným způsobem rovnoběžně přesunutou ($\vec{F}$). Druhou možnou náhradou prostorové soustavy tedy je výslednice ($\vec{F}$) a silová dvojice, jejíž moment $\vec{M}_F$ je s ní kolineární. Této náhradě říkáme náhrada silovým šroubem. Přísluší jí jediná pevná nositelka posunuté výslednice ($\vec{F}$).

Dvě silové soustavy $\vec{F}_1, \dots, \vec{F}_n$ a $\vec{G}_1, \dots, \vec{G}_m$ jsou ekvivalentní, mají-li v jednom pevně zvoleném bodě tutéž náhradu (silou a silovou dvojicí). Ve složkových podmínkách ekvivalence se pak na levých stranách skalárních rovnic vyskytují průměty sil resp. momenty k osám pro silovou soustavu $\vec{F}_i$ ($i = 1, \dots, n$) a na pravých stranách pro silovou soustavu $\vec{G}_j$ ($j = 1, \dots, m$).

Silová soustava je v rovnováze, je-li nahrazena ve zvoleném bodě (a tedy i v libovolném bodě prostoru) nulovou výslednicí a silovou dvojicí o nulovém momentu. Ve složkových podmínkách pravé strany skalárních rovnic jsou nuly.